IZLOŽBENA I PEDAGOŠKA DJELATNOST HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA U 2009. GODINI

Izložbena djelatnost

Izložbena djelatnost u Hrvatskom školskom muzeju u 2009. godini započela je izložbom ***Stjepan Basariček – Učitelj i pedagog (1848.-1918.)***. Izložba je otvorena još u listopadu 2008. godine, a posjetitelji su je mogli razgledati do početka ožujka godine 2009. Autorica izložbe je Sanja Nekić, kustosica i voditeljica Centra likovnoga odgoja i vizualne kulture te dokumentacije Hrvatskoga školskog muzeja. Uz izložbu tiskan je i katalog.

Izložbu školskih listova osnovnih i srednjih škola grada Zagreba – ***LIDRANO 2009.,*** Muzej već tradicionalno ugošćuje u svom prostoru. Izložba je organizirana u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba te se mogla razgledati od 11. do 13. veljače. Svi izloženi listovi ostaju u fundusu Muzeja kao dio Zbirke udžbenika, priručnika i školskih listova.

Udruga za kreativni socijalni rad u suradnji s Domom za odgoj djece i mladeži Zagreb u razdoblju od rujna do prosinca godine 2008. provodila je projekt *Umjetnost je i u meni i u tebi*. Kao rezultat kreativnih radionica koje su se provodile s korisnicima nastala je i izložba radova. Izložba Udruge za kreativni i socijalni rad – ***Umjetnost je i u meni i u tebi*** mogla se razgledati u prostorijama Hrvatskoga školskog muzeja u razdoblju od 10. do 19. ožujka.

Izložbenu djelatnost Muzej nastavlja izložbom pod nazivom *Multimedijalno stvaralaštvo učenika đačkih domova* – ***DOMIJADA 2009.*** U sklopu ovogodišnje *Domijade*, natjecanja štićenika učeničkih domova grada Zagreba, predstavljeno je oko sto različitih likovnih, ručnih radova te ostalih radova izrađenih različitim tehnikama. Izložba se mogla razgledati od 24. do 30. ožujka.

Slika 1. Otvorenje izložbe Domijada 2009.

U ovogodišnjoj 14. zajedničkoj muzejsko-edukativnoj akciji koja se organizira povodom Međunarodnoga dana muzeja, 18. svibnja, glavna tema bila je *[U]OKVIR[I]*. Akcija je

ostvarena u suradnji sa 61 muzejskom institucijom iz cijele Hrvatske i trajala je mjesec dana – s početkom od 18. travnja te je završila na sam Dan muzeja, 18. svibnja. Program je bio namijenjen pretežno mlađoj populaciji (djeci, učenicima). Svaka muzejska institucija koja sudjeluje u programu temu je prilagodila prema vlastitim željama i potrebama, ovisno o svojim zbirkama, građi, i sl.

Hrvatski školski muzej sudjelovao je s temom **[U]okvir[i] svoje školsko ponašanje (disciplina u školama krajem 19. stoljeća i danas)**. Program akcije ostvario se putem pet muzejskih aktivnosti:

1. stalni postav Muzeja

Po cijelom stalnom postavu označeni su tijekom akcije eksponati koji su učenicima, posjetiteljima, mogli ukazati na školsku disciplinu kakva je postojala u školama s kraja 19. stoljeća.

2. izložba

Izložba Hrvatskoga školskog muzeja [*U]okviri svoje školsko ponašanje (disciplina u školama krajem 19. stoljeća i danas)*, autorice Kristine Gverić, rezultat je istraživanja i proučavanja građe koja se čuva u raznovrsnim zbirkama Muzeja.

3. katalog

Izložbu Hrvatskoga školskog muzeja *[U]okviri svoje školsko ponašanje (disciplina u školama krajem 19. stoljeća i danas)* popratio je prigodni katalog autorice Kristine Gverić, tiskan posebno za potrebe muzejsko-edukativne akcije *[U]OKVIR[I]*. Namijenjen je prvenstveno mlađoj populaciji, djeci i učenicima osnovnih škola.

4. debate

Hrvatski školski muzej već tradicionalno tijekom mjeseca u kojem obilježavamo Međunarodni dan muzeja ostvaruje suradnju s Hrvatskim debatnim društvom. Teme debata koje se održavaju u prostorima našega Muzeja tematski su vezane za temu koju određuje Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskoga muzejskog društva te za temu ICOM-a. Tako je bilo i ove godine. Naziv prve debate glasio je *Fizička kazna u školama je opravdana*, a druge *Muzeji se trebaju truditi biti dijelom turističke ponude svoje zajednice*. Debatirali su učenici, članovi osnovnoškolskoga debatnog kluba *Zapruđe*, a naši gosti bili su učenici Osnovne škole Ivana Gundulića i učenici Osnovne škole Izidora Kršnjavoga u Zagrebu.

5. radionice

Za potrebe muzejsko-edukativne akcije *[U]OKVIR[I]*, uz izložbu *[U]okvir[i] svoje školsko ponašanje (disciplina u školama krajem 19. stoljeća i danas)*, organizirane su i tematske radionice.

Na sam Dan muzeja, 18. svibnja, organizirana je završna dodjela nagrada u sklopu muzejsko-edukativne akcije u Muzeju Slavonije u Osijeku gdje je i otvorena 3. putujuća izložba postera pod nazivom *[U]OKVIR[I] 5*. Cilj izložbe bio je da svaki muzej putem postera prezentira javnosti svoju djelatnost, svoj sadržaj i to putem 5 najzanimljivijih,

najreprezentativnijih predmeta, slika, događanja, i sl. Ovogodišnja izložba postera tematski se povezala s ovogodišnjom temom ICOM-a - *Muzeji i turizam*.

Slika 2. Radionica - Disciplinarni propisi

Hrvatski školski muzej pokrenuo je 2003. godine projekt ***Neka škola započne i završi u Školskom muzeju*** kojim obilježava *Dane Hrvatskoga školskog muzeja*. Muzej u sklopu toga projekta početkom i krajem svake školske godine predstavlja zanimljivosti vezane za hrvatsko školstvo, zanimljivu školu, razred, učenika. Prilika je to da se javnost upozna s radom škole, radom učitelja i učenika izvan školske ustanove, a isto tako da se tom radu oda svojevrsno priznanje. Tijekom ovakvih projekata učenici imaju prilike povezati dio svoga nastavnog sadržaja s građom Hrvatskoga školskog muzeja te sudjelovati u radionicama. Taj projekt prepoznat je od strane ostalih odgojno-obrazovnih ustanova, a dokaz tome su i ovogodišnje izložbe održane tijekom mjeseca lipnja te rujna i listopada. Stalnom komunikacijom i suradnjom sa školama Muzej ostvaruje svoju kulturnu i odgojno-obrazovnu funkciju te sadržajno obogaćuje svoj vlastiti program rada, ali i program rada škola.

Ove godine projekt nastavljamo izložbom Geodetsko-tehničke škole u Zagrebu ***Od zemlje do zvijezda***. Posjetitelji su izložbu mogli razgledati u razdoblju od 20. svibnja do 2. lipnja.

Studio TANAY predstavio se javnosti u prostorijama Hrvatskog školskog muzeja, u periodu od 4. do 14. lipnja. Izloženi su radovi polaznika Učilišta za likovno obrazovanje, kreativnost i dizajn – Studija Tanay.

Tijekom jeseni u okviru projekta *Neka škola započne i završi u Školskom muzeju* Muzej je ugostio u svojim prostorima jednu školu te jedan učenički dom.

U rujnu je javnosti predstavljena Osnovna škola *Zaprađe* putem izložbe ***S likovnog u muzej.*** Predstavljeni su likovni radovi učenika nastali tijekom nastave likovnoga odgoja. Autorica izložbe bila je profesorica likovne kulture Sanja Fabijančić. Osnovna škola *Zaprađe* osvojila je ovu izložbu u Hrvatskom školskom muzeju kao nagradu za prvo mjesto na godišnjoj izložbi školskih radova osnovnih škola Novoga Zagreba,

Slika 3. Otvorenje izložbe - S likovnog u muzej

u Galeriji Vladimira Bužančića, ove godine u siječnju, u kategoriji najbolje prezentirane škole. Izložba se mogla pogledati od 8. do 18. rujna.

Izložbom ***Oaza mladosti*** nastavljamo izložbenu djelatnost našega Muzeja. Posjetitelji su mogli razgledati izložbu u prostorijama Hrvatskoga školskog muzeja u razdoblju od 1. do 18. listopada. Na izložbi je predstavljen život u Učeničkom domu Tina Ujevića u Zagrebu. Autorice izložbe bile su djelatnice Doma Andreja Marcetić, Nadica Hanžek i Vlatka Đurić Radović.

Učiteljice i učitelji u Hrvatskoj, izložba Štefke Batinić i Sonje Gaćine Škalamere, u pripremi je i bit će predstavljena javnosti krajem 2009. godine. Uz izložbu bit će organizirana i bogata pedagoška aktivnost u obliku radionica i igraonica.

Muzej je ove godine ostvario i bogatu aktivnost putem svojih pokretnih izložaba. Ovu djelatnost započeli smo predstavljanjem izložbe ***Etnologija u nastavi*** autorice Vesne Rapo u Muzeju *Žitnica Rupe* u Dubrovniku. Izložba se mogla razgledati od 30. siječnja do 25. ožujka.

Izložba ***Zabava i pouka dobroj djeci i mladeži : hrvatski časopisi za djecu i mladež od 1864. do 1945.***, autorice Štefke Batinić predstavljena je u Križevcima, u Hrvatskom domu, u razdoblju od 13. ožujka do 11. travnja.

Stjepan Basariček, Učitelj i pedagog (1848.-1918.), izložba kustosice Sanje Nekić, otvorena je u Ivanić Gradu 6. svibnja i mogla se razgledati do 15. svibnja u prostorijama Pučkog otvorenog učilišta Ivanić Grad.

Pedagoška djelatnost

Događanja

Hrvatski školski muzej i ove je godine sudjelovao u kulturnoj manifestaciji ***Noć muzeja*** koju organizira Hrvatsko muzejsko društvo u suradnji s oko 70-ak muzeja i galerija iz cijele Hrvatske. Dana 30. siječnja, u petak, od 18 do 1 sat, u Hrvatskom školskom muzeju organiziran je povodom te manifestacije prigodan program pod nazivom *Nemoj plakati zbog ocjena – dođi u Školski na Cry Babies!* Pored koncerta grupe Cry Babiesa u Hrvatskome školskom muzeju mogao se razgledati *Stalni postav* i tematska izložba *Stjepan Basariček – učitelj i pedagog.*

Dana 20. ožujka 2009. godine održana je prigodna svečanost i dodjela priznanja mladim autorima najboljih radova koji su sudjelovali na Međunarodnoj izložbi dječjeg likovnog stvaralaštva ***Narita 2008***. u Japanu, a u isto vrijeme održana je i dodjela nagrada nagrađenim umjetnicima koji su sudjelovali na Međunarodnom likovnom natječaju ***BUZA*** za umjetnike s posebnim potrebama u Tirani u Albaniji.

Tijekom 2008. godine Hrvatski školski muzej organizirao je likovne natječaje i poslao izabrane radove *na Treći međunarodni natječaj "BUZA"* za likovnu umjetnost (slikanje i grafika) osoba s posebnim potrebama, u organizaciji Studio Art "Rudina", u Tiranu, Albanija, te na *11. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva Narita 2008.*, u Japan.

Slika 4. Dodjela nagrada sudionicima Međunarodnih natječaja Narita u Japanu i Buza u Albaniji

Hrvatski školski muzej je za natječaj *BUZA* priredio izbor likovnih radova koji su prikupljeni putem suradnje s udrugama *OZANA* (udruga sa socijalno-humanitarnim ciljevima, osnovana u svrhu poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom i njihovih obitelji) i *Svijet tišine* (udruga za kulturu osoba oštećena sluha Hrvatske). U Albaniju je poslano 14 likovnih radova pristiglih iz *OZANE* i 4 rada iz *Svijeta tišine*. Dva poslana rada postigla su izniman uspjeh na ovom natječaju. Rad Ozrena Kesera iz udruge *OZANA* osvojio je posebnu nagradu, dok je Josip Vukojević iz *Svijeta tišine* osvojio treće mjesto. Oba su umjetnika nagrađena lijepim novčanim iznosom.

Za *Međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva "Narita 2008."* u Japanu Hrvatski školski muzej u suradnji s Veleposlanstvom Japana u Republici Hrvatskoj priredio je izbor dječjih likovnih radova. U Naritu su poslana 22 dječja i učenička likovna rada. Svi mladi autori dobili su prigodne potvrde i darove iz Japana, dok je Mihaela Horvat iz Dječjeg vrtića *Trešnjevka* u Zagrebu dobila i posebnu *zlatnu* nagradu.

Tijekom prve polovine 2009. godine Hrvatski školski muzej provodio je akciju pod nazivom ***Traži se najstarija školska torba u Hrvatskoj.*** Nama jedna od bližih zemalja, koja se može pohvaliti velikom količinom školskih torbi jest Austrija, a grad Spittal ima u svom gradskom muzeju gotovo pravu zbirku. Hrvatski školski muzej tijekom mjeseca svibnja izložio je torbe posuđene iz Museuma für Volkskultur (Zavičajni muzej) iz grada Spittala. Izloženim primjercima školskih torbi i promidžbenim letkom pokušali smo privući pažnju i senzibilizirati našu javnost da nam pomogne u pronalaženju i prikupljanju starih školskih torbi koje bi potom pronašle svoje mjesto u Hrvatskom školskom muzeju.

U prostorijama Hrvatskoga školskog muzeja dana 13. svibnja održala se prigodna svečanost i dodjela certifikata Pučkog otvorenog učilišta ***Korak po korak***, nevladine neprofitne udruge iz Zagreba. Osnovna djelatnost te udruge jest stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika od predškolskog do srednjoškolskog odgoja i obrazovanja te prateća nakladnička djelatnost.

Hrvatski školski muzej ugostio je i promociju knjige ***Vrtić po mjeri djeteta*** autorice Maje Ljubetić dana 15. svibnja.

Povodom Međunarodnoga dana muzeja i ICOM-ove teme *Muzeji i turizam*, dana 27. svibnja u Hrvatskom školskom muzeju održano je **predavanje dr. Hartmuta Praschа,** ravnatelja Zavičajnoga muzeja u Spittalu, u Austriji, na temu *Muzeji kao turistički*

mamac nekog kraja. Predavanje je organizirano uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Gradskoga ureda za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba.

Hrvatski školski muzej financirao je promotivni deplijan za našu dugogodišnju suradnicu Lanu Prager, djevojku koja od sedme godine boluje od genetske bolesti FOP-a (okoštavanje mišića i tetiva). Deplijan je tiskan povodom 11. međunarodnog sajma minerala, fosila poludragog i dragog kamenja u Zagrebu *MINERAL Expo* na kojem je Lana Prager predstavila svoj rad putem izložbe ***Kreativni nered Lane Prager*.** Sajam je održan krajem svibnja godine 2009. u zagrebačkom Domu sportova. Suradnja Muzeja s ovom iznimnom djevojkom započela je godine 2006. kada je predstavljen njen rad u Hrvatskom školskom muzeju izložbom *Šarenilo nakita Lane Prager*.

Slika 5. Predstavljanje CD ROM-a Igraonica Hrvatskoga školskog muzeja

Dana 5. listopada, na Svjetski dan učitelja, u Hrvatskom školskom muzeju predstavljen je CD pod nazivom ***Igraonica Hrvatskoga školskog muzeja***. Autorice tog novog izdanja u nakladi Hrvatskoga školskog muzeja su stručne djelatnice Muzeja Branka Manin i Elizabeta Serdar. CD-ROM predstavila je tvrtka Ador d.o.o. koja je surađivala prilikom izrade, a u koncipiranju i izvedbi CD-a korištena su likovna rješenja Danila Dučka iz publikacija *U posjetu Hrvatskom školskom muzeju* i *Pitalice iz Hrvatskoga školskog muzeja*.

Povodom 110. godišnjice rođenja Mate Lovraka u prostorijama Hrvatskoga školskog muzeja dana 5. studenog predstavljeno je novo izdanje knjige ***Neprijatelj br. 1*.** Promocija je organizirana u suradnji s Mozaikom knjiga, a knjigu su predstavili voditelj redakcije Mozaika knjiga gospodin Zoran Maljković, gospođa Ranka Javor iz Hrvatskoga centra za dječju knjigu te Štefka Batinić, koja je predstavila ostavštinu Mate Lovraka koja se čuva u Hrvatskom školskom muzeju.

U suradnji s Veleposlanstvom Republike Češke u Hrvatskoj planira se dodjela nagrada sudionicima 37. međunarodne izložbe dječjeg likovnog stvaralaštva ***Lidice 2009.*** koje će se održati u prostorijama Hrvatskoga školskog muzeja dana 26. studenog.

Međunarodni simpoziji

Hrvatski školski muzej sudjelovao je na 5. međunarodnom simpoziju ***Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala*** održanom u Lovranu od 21. do 24. svibnja u Kongresnom centru *Excelsior*. Predstavio se poster prezentacijom autorice Kristine Gverić, muzejske pedagoginje, pod nazivom *Suradnja Hrvatskoga Školskog Muzeja s udrugama i pojedincima u Hrvatskoj i inozemstvu.*

Muzej je sudjelovao i na **13. međunarodnom simpoziju školskih muzeja i zbirki školskoga nasljeđa u Rouenu, Francuska**, početkom srpnja. Predstavljen je prezenta-

cijom muzejske savjetnice Vesne Rapo pod nazivom *Kolekcija koloriranih litografija Hrvatskoga školskog muzeja* te poster prezenatcijom muzejske pedagoginje Kristine Gverić pod nazivom *Događanja u Hrvatskom školskom muzeju između dva simpozija (Bergen, 27. 06.- 01. 07. 2007. – Rouen, 01.-04. 07. 2009.).*

Međunarodni natječaji i izložbe

Hrvatski školski muzej već tradicionalno dugi niz godina surađuje na **međunarodnim izložbama dječjeg likovnog stvaralaštva Lidice, Kanagawa i Narita**. Muzej priprema, prikuplja i odabire dječje likovne radove za navedene međunarodne izložbe dječjih likovnih radova. Hrvatski školski muzej uz pomoć likovnih stručnjaka vrši i selekciju likovnih radova, izrađuje dokumentaciju te slanje na navedene izložbe i natjecanja. Ove godine su za *37. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva Lidice* poslana 63 likovna rada, a za *12. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva Narita* poslano je 27 likovnih radova.

Suradnja s Veleposlanstvom Japana u Republici Hrvatskoj ostvarena je i na **Međunarodnom literarnom natječaju *GOI 2009***. koji se održavao u Japanu u organizaciji Mirovne organizacije *GOI* i UNESCA. Hrvatski školski muzej prikupio je i organizirao slanje pet literarnih radova naših učenika iz cijele Hrvatske.

Kristina Gverić